

σκύλο του τούς έκαμαν ν' άλαφιαστούν και νά τά χάσουν.

Έβαλε ο βοσκός άντλήλιο στά μάτια τó χέρι του νά ίδῆ και νά καταλάβῃ τί ἦταν αυτό τó ξαφνικό "Υστερα έτρεξε κατά τó στρατόμαχ' και τó σύναξε με τó στανιό, παράκουσ και δειλιασμένο, και τόβαλε στό δρόμο πάλι. Και μπήκε αυτός τώρ μπροστά και τραβούσε ίσα κατά πάνω στην τάπια. Κι' ο σκύλος έτρεχε τριγύρω του κι' άλυχτούσε και φοβέριζε.

— Πίσω, τσοπάνε, στόν τόπο! μή ζυγώνεις! Πίσω!

Έκραζαν από μέσα μ' άγριες φωνές τά παιδοκόριτσα, κι' άμέσως οί σφεντόνες στρηφογύρισαν, τινάχτηκαν σκαστά κι' έστειλαν μ' ένα σφύριγμα συγκρατητό κι' άπόνα βόλι: στόν τσοπάνο Κι' αυτός, μπροστά σέ τέτοιο πετροσύννεφο, έσκυψε, πήδησε, προσπάθησε νά φυλαχτή, αλλά δέ μπόρεσε νά γλυτώσῃ μιá δυνατή πετριά που τούρθε στην πλάτη και τόν μάνιασε χειρότερα. Χωρίς νά βάλῃ στό νοῦ πόσοι ἦταν και ποιοι αυτοί που τόν πολέμαγαν, και χωρίς νά θέλῃ άλλη βοήθεια, χύθηκε ίσ' άπάνου και δέν έβλεπε τίποτα μπροστά του. Και τά παιδιá, που είχαν ἔμπη κι' αυτά στό βρασιό τῆς μάχης, τούρριχαν δσες πρόφταιναν με χέρια και σφεντόνες, αλλά δέ μπορούσαν ν' άντικόψουν τήν όρμή του. Και σάν τόν έβλεπαν νά πέφτῃ στό τυφλά, έβγαλαν τότε κι' έσεισαν και τ' άρματά τους. Και τόν φοβέρισαν νά μὴν έρθῃ κοντότερα, γιατί θά πάθῃ σφοδρά. Νά μὴ ζυγώσῃ, αν θέλῃ νά μὴ μετανοιώσῃ. Νά φυλάξῃ τῆ ζωή του. Νά μὴ χαλαστή άδίκαι. Νά πάῃ από κει πουρθε.

— Πίσω!

Αυτός δέν άκουγε οὔτε τά λόγια τους, οὔτε σκιαζόνταν και τ' άρματά τους! Τώρα οί μικροί πολεμιστάδες τά χρειάστηκαν. Πῆραν τόν πόλεμο στό σοβαρά. Κ' εἶπαν πῶς ἦρθε ἡ ώρα που θά τά νοικοῦσε ο βοσκός ο κακοτράχαλος. Και τότε κακή τους άστοχιά κι' άλαλιά τους! Τί θά γίνονταν; Και που θαύρισκαν καταφυγή άπ' τήν όρμή του; Και τί ντροπή μπροστά σ' όλη τῆ χώρα! Και τί γέλοια κι' άνακαιγμάτα από τ' άλλα τά παιδιá! Τόσα παληκάκια αυτά νάνικηθούν! Και ποιός νά τά νικήσῃ; Και ποιοι νά πάρουν τῆς νίκης τῆ χαρά; Ένας βοσκός και τά τραγιά του! Κι' ο σκύλος του ο κολοβός! Τέτοια σκέψη φέρνει σ' άπελπισιά. Κι' άφού δέν έκαναν οί πέτρες τίποτα, κι' άφού οί φοβέρες

του και τούπε σταυτί: — αΚάη, τόπες και τόκαμες". Έπειτα οδήγησε τούς ανθρώπους που νά βάλουν τόν έτοιμοθάνατο.

Ο Κώστας έκάλισε δέξω από τήν πόρτα του, γιατί δέν έμπορούσε νά βλέπει τó ψυχομάχημα: ένας μιτοκόπος χωριάτης έπλυσε με κρασί και με ξύδι τές πληγές και τές έδωσε, αλλά έδῆλωσέ πῶς ως τó πρωτ' ο Νικόλας θάπέθνησκε. Έπειτα ο κόσμος έφυγε για νά κοιμηθει. Όλη νύχτα ο Νικόλας έμεινε άμίλητος και μόνο τó πρωτ' άνοιξε άκόμα τά μάτια. Η Ευγενιά τότες τόν έδίμωσε και τούπε.

«Νικόλα, νά ιδεις καλή ψυχῆ, μή μολοήσεις, μή με χάσεις κι' έμένα».

Ο σκοτωμένος έκόννησε τó κεφάλι λέγοντας όχι, τῆς έπιασε τó χέρι, κι' ένα χαμόγελο πικρό του στόλισε τó μαρμαμένο χείλι. Έπειτα έζήτησε νά κοινωνήσῃ.

Τέλος όταν ο ήλιος ἦταν δέξω ἦρθαν οί έξουσίες νάνακρίνουν τόν παθό και τούς άλλους. Κι' ο Κώστας τότες έφοβήθηκε όπισω μὴν τόν έκατάδινε, κι' έμετάνοιωσε πῶς δέν τόν είχε άποτελειώσει στό γυαλό. Έστοχάστηκε πῶς εκεί κάτω ο άδερφός του σκισμένος τούχε τάξει νά τσοπάσει, αλλά πῶς τώρα μπορούσε νά φανερώσει τά πάντα. Τότες έρρί-

δέ βοηθούσαν, είδαν πῶς ἦρθε ἡ ώρα νά φτάσουν και σ' άλλα μέσα του πολέμου.

Άξαφνα κάμποσες κουμπούρες γιομάτες με λογής λογών γιομίσματα, βρόντησαν στόν άγέρα. Τότε λάκισαν πίσω τά ζωντόβολα τά κουδουνάτα, κι' ο σκύλος με τήν κόντουρη ούρα στά σκέλια σύρθηκε σκούζοντας πονετικά, κι' ο ίδιος ο τσοπάνος ο παληκάκος λίγυσε πίσω, στάθηκε μιá στιγμή κι' έφυγε υστερα, άνεμιστήκε καλύτερα, κατά τó δρόμο που έφρευαν και τά ζωντανά του.

Σ' αυτό τ' άδόκητο τó τσάκισμα, σ' αυτή τῆ νίκη τήν άνέλπιστη, που πῆραν τά παιδιá μ' άγώνα πέρα από τῆ δύναμή τους, ένα ξανάκρασμα βροντόφωνο πετάχτηκε άπ' τά στήθια τους, κι' έκαμε ν' άχολογήσῃ όλο τó κάστρο: κι' όλες οί τάπιες, που πῆραν τόν άντίλαλο, άπόρησαν γιατί θυμήθηκαν άχούς και χτύπους περκαμένους, και τά μπουντρούμια τά βαθιά δέχτηκαν τόν κρότο με τρομάρα, κι' ἡ Μίνι ή θεοσκότεινη και φοβερή! τόν άρπαξε, τόν κλωθογύρισε πολλές φορές; και τόν έβγαλε πέρα στό γυαλό νά τόν δώσῃ στό καράβια, κι' αυτά στή φευγάτη τῆ Βασίλισσα νά τόν πᾶν!

Κι' ο μαύρος ο θησικός έβαλε μπροστά τά γίδια κι' αυτός από κοντά με τó λυκόσκυλο κουτσαίνοντας, γιατί έφαγε κι' αυτός τó μερδικό του, κίνησαν νά πηγαίνουν. Μαύρος βοσκός, που είχε τά ζωντανά του άφήσῃ άστάλιστα τó μεσημέρι, και μαύρα ζωντανά, που ἤθελαν λίγον ίσκιο, νά μὴν τά δείρῃ τó κάμα τó μεσημεριανό! Ζήτησαν όμως ίσκιο άταίριαστον, τόν ίσκιο τῆς Μεγάλης Τάπιας, και διάλεξαν για στόλισμα τόπο που δέν πῆγαινε στή γιδίσια τήν άφεντειά τους Γι' αυτό καλά τάπαθαν, κι' αν θέλουν άς κοπιήσουν άλλη μιá φορά!

Έφρυγε πέρα τó κοπάδι, και τó βρόντημα τών κουδουνιών και τών κερατιών τó κούνημα, που πρώτα τόσο φόβο είχε προξενήσῃ στό παιδιá, τώρα λύπη μονάχα τούς γεννούσε. Κι' ο έρημος βοσκός μέσ' τῆ ντροπή και στό θυμό του γύριζε πίσω κι' έρριχνε κανένα λιθάρι στό παιδιá, και φοβέριζε κάθε στιγμή που σταματοῦσε. Και σάν έφτασε μακρὰ και κόντευε νά περάσῃ από τó χαλασμένο κάστρο και νά κρυφτῆ, άνέβηκε σ' ένα ψηλό κοτρόνι, γύρισε κατά κείνα και τούς έστειλε αυτά τά λόγια:

- Όρε, τίνος είναι τó κάστρο, δέ μ' λέτε;
- Γιατί ρωτᾶς, ώρέ; Δικό μας είναι!
- Και ποιός σᾶς τόδωσε, ώρέ;
- Κανένας! Τόχομε μεις; και τó κρτούμε!

χτηκε στό σπίτι, έπεσε γονατιστός μπροστά στό μισοαπεθαμένο κι' έκλαιγε, κι' έμοιρολογούσε "Ο σκοτωμένος άποκρίθηκε στόν κριτή που τόν έρώτισε αν είχε γνωρίσει τó φονητ' ένα όχι με τó κεφάλι και ἡ Ευγενιά είδε τó χαμόγελο τῆς εύχαριστησης άπάνου σ' ά χείλια του άντρός της και δέν έμπόρεσε πλιά νά βαστάξει. Μία σύγασῃ για τó δολερόν άνθρωπο τῆς άνέβηκε από τήν καρδιά: μιá φωνή από μέσα της τῆς έχάλειψε έγδίκηση και δικαιοσύνη: άνανοήθηκε πῶς θά περνούσε τῆ ζωῆ της με τó άνάξιο θηρίο και άποφάσισε εκείνη ἡ ίδια τήν κατάδικη του. Ξάφνωσ' έβάλθηκε νά φωνάξει μπροστά στες έξουσίες.

«Κάη, καταραμένο: έσύ τόν έσκότωσες: έσύ, κι' όχι άλλος, που κλαίς, δολερέ».

Όλοι τήν έκοίταζαν σαστισμένοι κι' έγύρισαν έπειτα πρὸς τόν άνθρωπο που άποθῆνησκε και που είχε τά μάτια γιομάτα δάκρυα: κι' ο κριτής κοιτάζοντας τόν έρώτησε. — Είπαι αλήθεια;

«Ακρα σιγή έβασίλεψε. «Μὴν τó κρούσεις» εἶπε ἡ γυναίκα «αὔριο θά με σκοτώσει και μένα γιατί έμαρτύρησες». "Ο έτοιμοθανάτος έκόννησε τó κεφάλι λέγοντας ναι, και σέ λίγο τού βγήκε ἡ ψυχῆ.

Κρασάδες Όχτώβρης 1904.

— Τώρα όμως θά τó πάρω 'γώ!
— Εἶν' άπαρτο, βοσκέ! Έλα, αν μπορείς!
— Έγώ τó πλέρωσα και θά τó πάρω!
— Σέ ποιόν τó πλέρωσες; Στόν Τούρκο ἡ στό Βενετσάνο;

— Όρε, στόν Έφορα τó πλέρωσα!
— Νά τó πλερώσῃς και στήν Έφορίνα!
— Τό νοίκιασα βοσκή για τά τραγιά μου!
— Ψόφος νά πιάσῃ κι' έμένα και τά τραγιά σου!
— Καρτεράτε με!
— Καλῶς νάρθῃς!
— Νικά Άτσάλο, με λέν έμένα!
— Κάστρο περήφανο μάς λέν έμας!

Κι' ακολουθήσε τó δρόμο του ο βοσκός. Κι' άργά, έτσι καθῶς ειχ' έρθῃ, βγήκε από τó κάστρο. Και πῆγαινε βόσκοντας και σαλαγώντας. Και πέρασε κάτω από τήν τάπια που ἦταν τά παιδιá και τά φοβέρισε με τήν άγκλίτσα. Κ' εκείνα, τά διαβολεμένα, είχαν έβγη στό μπεντένια και τόν θυμωναν άκόμα με τά γέλοια, τά πειράγματα και τά χουγιαχτά τους.

(Συνέχεια στό ακόλουθο φύλλο).

Γ. ΒΑΣΙΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΑ ΚΡΙΝΑΚΙΑ ΤΗΣ ΑΜΜΟΥΔΙΑΣ

(Lamartine)

Ψαράδες είδαν μιάν αυγή κάποιου κορμι βγαλμένο
Γυναίκας στήν άκρογαλιά άπ' τó κύμα τῆς νυχτιάς.
"Ω πόση, πόση είχε μορφή κι' άς εἶταν πεθαμμένο!
Κ' έτσι από τότε αυτοί οί άνθοι βγαίνουν σῆς άμμουδιάς

Τῆν άκρη, που ἦρθ' εκείνη.

Από που τῆχα νάρχονταν ἡ άγνωστη παρθένα,
Για νά ζήτησῃ άπ' τó φτωχό τó ναύτη τάφου γῆ;
Καράβι δέν ξανοίξανε στή θάλασσα κανένα.
Δέν είχε μήτε δαχτυλίδι, εἶταν νεκρή, γυμνή,
Ντυμένη από τó κύμα.

Τό πιό όραίο σάβανο σ' όλα τά σπῆτια τρέξαν
Και για νά τῆ στολίσουνε γυρέφαν, και μ' άνθους,
Με κρινους και με νάρκισσους στεφάνι τῆς έπλέξαν.
Παρθένες τῆς τραγούδησαν άποχαιρετισμούς,
Μαννάδες τῆ θρηνησαν.

Στήν άμμουδιά που τίποτα δέ βγαίνει, εκεί τó μνήμα
Τῆς κάμανε, παράστανε τόν άγρονο καημό.
Μά τά λουλουδιά σπλαχνικά τó γλόκναναν τó κύμα,
"Η άμμουδιά χορτάρισε και τó λουλουδι αυτό
Τό καλοκαίρι άνοιγει.

"Ω, τών καρδιών μας μέλισσες που ἡ άγάπ' είναι
[τό μέλι,
Παρθένες, μάστε τῆς έρμιάς τó κρῖνο, τόν άνθό
Που άνθῆε στό μνήματα, σῆ γῆ τó σπείρανε οί άγ-
[γέλοι,

Εἶν' τόνομά του μυστικό, ποθεῖς τόν ούρανό
Από τήν εὐωδιά του.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

— Έλενίτσα, δέ βλέπεις που ἡ Γιαννούλα σου παίρνει τά γλυκά σου;
— Δέ με νοιάζει. Εἶν' από κείνα που τήν άρρωσταίνουν πάντα.